YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

18 päivänä heinäkuuta 2007 *

Asiassa C-288/05,

jossa on kyse EU 35 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesgerichtshof (Saksa) on esittänyt 30.6.2005 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.7.2005, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

Jürgen Kretzinger,

Hauptzollamt Augsburgin

osallistuessa asian käsittelyyn,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit J. Klučka, R. Silva de Lapuerta, J. Makarczyk ja L. Bay Larsen (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: E. Sharpston,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.7.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Kretzinger, aluksi itse, sittemmin edustajanaan Rechtsanwalt G. Dannecker,

– Saksan liittotasavalta, asiamiehinään A. Dittrich ja M. Lumma,

– Tšekin tasavalta, asiamiehenään T. Boček,

– Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään M. Muñoz Pérez,

– Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään H. G. Sevenster ja C. A. H. M. ten Dam,

– Itävallan tasavalta, asiamiehenään C. Pesendorfer,

– Puolan tasavalta, asiamiehenään T. Nowakowski,

– Ruotsin kuningaskunta, asiamiehenään K. Petkovska,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään W. Bogensberger ja S. Grünheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.12.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14.6.1985 Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen (EYVL 2000, L 239, s. 19; jäljempänä yleissopimus), joka allekirjoitettiin 19.6.1990 Schengenissä (Luxemburg), 54 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty rikosasiassa, joka on pantu Saksassa vireille Kretzingeriä vastaan tavaroista maksettavien tullien kiertämiseen liittyvästä ammattimaisesta kätkemisrikoksesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeus

3 Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan, joka on liitetty Amsterdamin sopimuksella Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen (jäljempänä pöytäkirja), 1 artiklan mukaan kolmetoista Euroopan unionin jäsenvaltiota, joiden joukossa ovat Saksan liittotasavalta ja Italian tasavalta, voi toteuttaa unionin toimielinten ja oikeuden puitteissa sekä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja EY:n perustamissopimuksen mukaisesti tiiviimpää yhteistyötä keskenään Schengenin säännöstön soveltamisalalla, sellaisena kuin se määritellään pöytäkirjan liitteessä.

4 Näin määriteltyyn Schengenin säännöstöön kuuluvat erityisesti Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla tehty sopimus, joka allekirjoitettiin Schengenissä 14.6.1985 (EYVL 2000, L 239, s. 13; jäljempänä Schengenin sopimus), ja yleissopimus.

5 Pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan Amsterdamin sopimuksen voimaantulopäivästä eli 1.5.1999 alkaen Schengenin säännöstöä sovelletaan välittömästi pöytäkirjan 1 artiklassa lueteltuihin kolmeentoista jäsenvaltioon.

6 Pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan toisen virkkeen mukaisesti Euroopan unionin neuvosto teki 20.5.1999 päätöksen 1999/436/EY Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisen oikeusperustan vahvistamisesta kullekin Schengenin säännöstöön kuuluvalle määräykselle ja päätökselle (EYVL L 176, s. 17). Tämän päätöksen 2 artiklasta ja sen liitteestä A ilmenee, että neuvosto on vahvistanut yleissopimuksen 54–58 artiklan oikeusperustaksi EU 34 ja EU 31 artiklan, jotka kuuluvat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoon, jonka otsikkona on "Määräykset poliisiyhteistyöstä ja oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa".

7 Yleissopimuksen III osaston, jonka otsikkona on "Poliisi ja turvallisuus", 3 lukuun, jonka otsikkona on "Ne bis in idem -periaatteen soveltamisesta", kuuluvassa 54 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Henkilöä, jota koskevassa asiassa sopimuspuoli on antanut lainvoimaisen tuomion, ei voida syyttää samasta teosta toisen sopimuspuolen toimesta edellyttäen, että tämä henkilö on tuomion saatuaan suorittanut rangaistuksensa tai parhaillaan suorittaa sitä taikka että sitä ei voida tuomion antaneen sopimuspuolen lain mukaan enää suorittaa."

8 Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL L 190, s. 1; jäljempänä puitepäätös) 1 artiklan 1 kohdan mukaan eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta erityisesti rangaistuksen täytäntöönpanemista varten.

9 Puitepäätöksen 3 artiklassa, jonka otsikkona on "Eurooppalaisen pidätysmääräyksen ehdottomat kieltäytymisperusteet", säädetään seuraavaa:

"Täytäntöönpanojäsenvaltion oikeusviranomainen – – kieltäytyy panemasta eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön seuraavissa tapauksissa:

1) – –

2) jos täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen käytettävissä olevien tietojen mukaan jossain jäsenvaltiossa on annettu samasta teosta etsittyä henkilöä koskeva lopullinen tuomio, sillä edellytyksellä, että jos hänet on tuomittu rangaistukseen, hän on suorittanut sen tai suorittaa sitä parhaillaan tai rangaistusta ei voida enää panna täytäntöön tuomion antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan;

– –"

10 Puitepäätöksen 5 artiklassa, jonka otsikkona on "Erityistapauksissa annettavat pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion takuut", säädetään seuraavaa:

"Sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen panee täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen, voidaan asettaa täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännössä jokin seuraavista ehdoista:

1) jos eurooppalainen pidätysmääräys on annettu sellaisen rangaistuksen – – täytäntöönpanoa varten, josta on päätetty vastaajan poissa ollessa, ja jos asianomaiselle henkilölle ei ole henkilökohtaisesti annettu haastetta tiedoksi tai muuten ilmoitettu poissa ollessa annettuun päätökseen johtaneen oikeuskäsittelyn aikaa ja paikkaa, luovuttamiselle voidaan asettaa ehto, että pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen antaa vakuutuksen, jonka katsotaan riittävän takaamaan sen, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevalla henkilöllä on mahdollisuus pyytää asian käsittelyä uudelleen pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa ja olla läsnä tuomiota annettaessa;

– –"

11 Amsterdamin sopimuksen voimaantulopäivästä annetun ilmoituksen, joka julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 1.5.1999 (EYVL L 114, s. 56), mukaan Saksan liittotasavalta on antanut EU 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, jolla se on hyväksynyt yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan antaa ennakkoratkaisuja EU 35 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Kansallinen oikeus

12 Verolain (Abgabenordnung) 374 §:n mukaan henkilö voidaan tuomita sellaisten tuontitullien kiertämiseen liittyvästä kätkemisrikoksesta, jotka ovat syntyneet muussa jäsenvaltiossa kuin Saksan liittotasavallassa tapahtuneen laittoman maahantuonnin yhteydessä.

13 Puitepäätöksen säännösten noudattamiseksi Saksan liittotasavalta antoi sen jälkeen, kun Bundesverfassungsgericht oli 18.7.2005 antamallaan tuomiolla kumonnut puitepäätöksen täytäntöönpanemisesta säädetyn ensimmäisen Saksan lain, 20.7.2006 lain eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä (Europäisches Haftbefehlsgesetz) (BGBl. 2006 I, s. 1721).

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

14 Kretzinger kuljetti kahteen otteeseen eli toukokuussa 1999 ja huhtikuussa 2000 kuorma-autolla Kreikasta Italian ja Saksan kautta päämääränään Yhdistynyt kuningaskunta savukkeita, jotka olivat peräisin Euroopan unionin ulkopuolisista maista ja jotka kolmannet olivat sitä ennen salakuljettaneet Kreikkaan. Niistä ei ollut tehty tulli-ilmoitusta missään vaiheessa.

15 Ensimmäisessä kuljetuksessa kuorma-auton lastina oli 34 500 savukekartonkia, jotka Guardia di Finanza (talousrikoksia tutkiva poliisi) takavarikoi Italiassa 3.5.1999. Kuulustelun jälkeen Kretzinger vapautettiin 4.5.1999.

16 Corte d'appello di Venezia hyväksyi 22.2.2001 antamallaan tuomiolla valituksen, jonka syyttäjä oli tehnyt ensimmäisessä oikeusasteessa päätetystä syytteestä vapauttamisesta, ja tuomitsi Kretzingerin tämän poissa ollessa yhden vuoden ja kahdeksan kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Se katsoi Kretzingerin syyllistyneen 6 900 kg:n suuruisen salakuljetetun ulkomaisen tupakkaerän tuontiin Italiaan ja sen hallussapitoon siellä sekä tähän tupakkaerään liittyneiden tullien maksamatta jättämiseen. Italian oikeuden mukaan tämä tuomio on saanut lainvoiman. Rangaistus on merkitty tuomitun rikosrekisteriin.

17 Toisessa kuljetuksessa kuorma-auton lastina oli 14 927 kartonkia salakuljetettuja savukkeita. Guardia di Finanza otti Kretzingerin uudelleen kiinni 12.4.2000. Hän oli lyhyen aikaa pidätettynä ja/tai tutkintavankeudessa Italiassa, minkä jälkeen hän palasi Saksaan.

18 Tribunale di Ancona tuomitsi 25.1.2001 antamallaan tuomiolla Kretzingerin jälleen tämän poissa ollessa ja Italian lainsäädännön samojen säännösten nojalla kahden vuoden vankeusrangaistukseen, jota ei määrätty ehdollisena. Myös tämä tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Vankeusrangaistus, jota ei ole suoritettu, on myös merkitty tuomitun rikosrekisteriin.

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, ettei se ole useista selvitysyrityksistään huolimatta pystynyt selvittämään varmasti, mitä tulleja kyseiset tuomiot tarkalleen koskivat, eikä etenkään sitä, lausuttiinko ainakin jommassakummassa tuomiossa tullipetossyytteistä tai määrättiinkö niistä ainakin jommassakummassa rangaistuksia tullipetoksesta.

20 Näistä italialaisista tuomioista tietoisena Landgericht Augsburg tuomitsi Kretzingerin yhden vuoden ja kymmenen kuukauden vankeuteen ensimmäisestä kuljetuksesta ja yhden vuoden vankeuteen toisesta kuljetuksesta. Näin tehdessään Landgericht Augsburg katsoi Kretzingerin syylliseksi sellaisten tuontitullien kiertämiseen liittyvään kätkemisrikokseen, jotka koskivat salakuljetettujen tavaroiden tuontia Kreikkaan; tämä teko on säädetty verolain 374 §:ssä rangaistavaksi.

21 Landgericht Augsburg totesi, että kumpaakaan Italiassa tuomittua lainvoimaista rangaistusta ei ollut vielä suoritettu, mutta katsoi, ettei kyse ollut yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetusta prosessinesteestä. Se katsoi, että vaikka samat kaksi savukekuljetusta olivat aineellisena perustana molemmille Italiassa annetuille tuomioille ja sen omille ratkaisuille, kyseistä artiklaa ei voitu soveltaa.

22 Kretzinger saattoi asian käsiteltäväksi Bundesgerichtshofiin, joka on epäillyt Landgericht Augsburgin esittämien perustelujen yhdenmukaisuutta yleissopimuksen 54 artiklan kanssa.

23 Ensinnäkin Bundesgerichtshof pohtii, miten olisi tulkittava yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvää saman teon käsitettä.

24 Toiseksi rangaistuksen suorittamisen käsitteen osalta Bundesgerichtshof, joka lähtökohtaisesti katsoo, että ensimmäisestä kuljetuksesta määrätyn kaltainen ehdollinen vankeusrangaistus kuuluu yleissopimuksen 54 artiklan soveltamisalaan, kysyy, riittääkö lyhytaikainen tutkintavankeus aiheuttamaan sen, että syyteoikeus raukeaa.

25 Lopuksi siitä, onko kyse yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetusta prosessinesteestä, Bundesgerichtshof toteaa, että Italian viranomaiset eivät ryhtyneet mihinkään puitepäätöksen mukaisiin toimiin pannakseen täytäntöön Kretzingerin toisesta kuljetuksesta saaman tuomion, ja tiedustelee, vaikuttavatko puitepäätöksen säännökset ja missä määrin ne vaikuttavat kyseisen artiklan tulkintaan.

26 Tässä tilanteessa Bundesgerichtshof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Koskeeko yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitettu syyttäminen 'samasta teosta' tapausta, jossa syytetty on tuomittu italialaisessa tuomioistuimessa ulkomaisen salakuljetetun tupakan tuomisesta Italiaan ja tupakan hallussapidosta siellä sekä tupakan tuonnista rajalla maksettavan maksun suorittamatta jättämisestä ja jossa hänet tuomitaan sen jälkeen saksalaisessa tuomioistuimessa, kun kyseessä olevan tavaran aikaisemmin Kreikassa tapahtunut haltuunotto otetaan huomioon, kätkemisrikoksesta, joka liittyy kolmansien osapuolten haltuunottoa ennen suorittaman maahantuonnin johdosta (muodollisesti) Kreikalle kuuluvien tuontitullien kiertämiseen, sikäli kuin syytetyllä oli alun perin aikomus kuljettaa tavara Kreikassa tapahtuneen haltuunoton jälkeen Italian kautta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan?

2) Onko syytetty yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetulla tavalla 'suorittanut rangaistuksensa', tai onko kyse siitä, että hän 'parhaillaan suorittaa sitä',

a) kun hänet on tuomittu vapausrangaistukseen, joka on tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti määrätty ehdollisena, ja

b) kun hän on ollut lyhytaikaisesti pidätettynä ja/tai tutkintavankeudessa, ja tämä vapaudenmenetys olisi tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan vähennettävä myöhemmin täytäntöönpantavasta vankeusrangaistuksesta?

3) Vaikuttaako yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän suorittamisen käsitteen tulkintaan

a) se, että kun otetaan huomioon – – puitepäätöksen – – saattaminen osaksi kansallista oikeutta, (ensimmäisen) tuomion antaneen valtion asiana on panna milloin tahansa täytäntöön tuomionsa, joka kansallisen lainsäädännön mukaan on lainvoimainen, ja

b) se, että oikeusapupyyntöä, jonka tuomion antanut valtio on esittänyt tuomitun luovuttamiseksi tai tuomion täytäntöönpanemiseksi tässä valtiossa, ei voitaisi automaattisesti täyttää, koska tuomio on annettu vastaajan poissa ollessa?"

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaisuus

27 Tämän tuomion 11 kohdasta ilmenee, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuin on EU 35 artiklan nojalla toimivaltainen lausumaan yleissopimuksen 54 artiklan tulkinnasta ja puitepäätöksen tulkinnasta sikäli kuin se on tässä asiassa merkityksellistä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

28 Tällä kysymyksellään Bundesgerichtshof kysyy, mikä on merkityksellinen kriteeri yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän saman teon käsitteen soveltamisessa ja erityisesti, kuuluvatko sellaiset lainvastaiset teot, joissa on kyse ulkomaisen salakuljetetun tupakan haltuunotosta yhdessä sopimusvaltiossa ja saman tupakan tuonnista toiseen sopimusvaltioon ja sen hallussapidosta siellä, kyseisen käsitteen soveltamisalaan sikäli kuin syytetty, joka on ollut syytettynä molemmissa sopimusvaltioissa, aikoi alusta alkaen kuljettaa tupakan sen ensimmäisen haltuunoton jälkeen sen lopulliseen määränpäähän useiden sopimusvaltioiden kautta.

29 Tämän osalta yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut asiassa C-436/04, Van Esbroeck, 9.3.2006 antamansa tuomion (Kok. 2006, s. I-2333) 36 kohdassa yhtäältä, että yleissopimuksen 54 artiklan soveltamisen kannalta ainoana merkityksellisenä kriteerinä on tapahtuneiden tekojen identtisyyttä koskeva kriteeri, jolla tarkoitetaan sitä, että kyse on joukosta toisiinsa erottamattomasti liittyviä tekoja, ja toisaalta saman tuomion 42 kohdassa, että kyseistä kriteeriä sovelletaan riippumatta näiden tekojen oikeudellisesta luonnehdinnasta tai suojatusta oikeushyvästä (ks. myös asia C-150/05, Van Straaten, tuomio 28.9.2006, Kok. 2006, s. I-9327, 48 ja 53 kohta).

30 Tästä seuraa ensinnäkin, että on merkityksetöntä, että Kretzingeriä vastaan ensimmäisessä sopimusvaltiossa (Italia) nostettu syyte perustui savukkeita koskevan ilmoituksen tekemättä jättämiseen ja/tai tähän valtioon tapahtuneesta tuonnista kannettavien tullien maksamatta jättämiseen, kun taas toisessa sopimusvaltiossa (Saksa) syyte koski salakuljetetun tupakan ensimmäistä haltuunottoa Kreikassa.

31 Toiseksi on huomattava, että tapahtuneiden tekojen identtisyyttä koskevaa kriteeriä, jolla tarkoitetaan sitä, että kyse on joukosta toisiinsa erottamattomasti liittyviä tekoja, on arvioitava siitä riippumatta, mikä on suojattu oikeushyvä, koska tämä on omiaan vaihtelemaan sopimusvaltiosta toiseen.

32 Saksan ja Espanjan hallitukset katsoivat kuitenkin istunnossa, joka pidettiin edellä mainitussa asiassa Van Esbroeck annetun tuomion julistamisen jälkeen, että tapahtuneiden tekojen identtisyyteen perustuvaa kriteeriä on sovellettava siten, että toimivaltaiset kansalliset tuomioistuimet voivat ottaa huomioon myös suojatun oikeushyvän arvioidessaan joukkoa konkreettisia seikkoja.

33 Tämän osalta on korostettava, että koska kansallisia rikoslainsäädäntöjä ei ole yhdenmukaistettu, suojattuun oikeushyvään perustuvat näkökohdat olisivat omiaan luomaan Schengen-alueella liikkumisen vapaudelle niin monta estettä kuin on sopimusvaltioiden rikosoikeudellisia järjestelmiäkin (ks. em. asia Van Esbroeck, tuomion 35 kohta).

34 Näin ollen on vahvistettava, että toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten, jotka joutuvat selvittämään, ovatko tapahtuneet teot identtisiä, on tutkittava vain se, muodostavatko nämä teot joukon sellaisia tosiseikkoja, jotka liittyvät erottamattomasti toisiinsa ajallisesti, alueellisesti sekä sisällöltään (ks. vastaavasti em. asia Van Esbroeck, tuomion 38 kohta), eivätkä suojattuun oikeushyvään perustuvat näkökohdat ole tällöin merkityksellisiä.

35 Erityisesti pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta tilanteesta on palautettava mieleen, että yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, että rangaistavat teot, jotka ovat samojen lainvastaisten tavaroiden maastavienti ja maahantuonti ja joista nostetaan syyte yleissopimuksen eri sopimusvaltioissa, ovat tekoja, jotka voivat kuulua

yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän saman teon käsitteen soveltamisalaan (ks. vastaavasti em. asia Van Esbroeck, tuomion 42 kohta; em. asia Van Straaten, tuomion 51 kohta ja asia C-467/04, Gasparini ym., tuomio 28.9.2006, Kok. 2006, s. I-9199, 57 kohta).

36 Pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa salakuljetettujen savukkeiden kuljetuksissa, jotka merkitsevät Schengenin alueen sisärajojen peräkkäisiä ylityksiä, voi siis olla kyse joukosta sellaisia tekoja, jotka kuuluvat saman teon käsitteen soveltamisalaan. Tätä koskeva lopullinen arviointi kuuluu kuitenkin toimivaltaisille kansallisille tuomioistuimille, joiden on selvitettävä, muodostavatko kyseessä olevat tapahtuneet teot joukon sellaisia tosiseikkoja, jotka liittyvät erottamattomasti toisiinsa ajallisesti, alueellisesti sekä sisällöltään.

37 Esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että yleissopimuksen 54 artiklaa on tulkittava siten, että

– kyseisen artiklan soveltamisen kannalta merkityksellisenä kriteerinä on tapahtuneiden tekojen identtisyyttä koskeva kriteeri, jolla tarkoitetaan sitä, että kyse on joukosta toisiinsa erottamattomasti liittyviä tekoja, riippumatta näiden tekojen oikeudellisesta luonnehdinnasta tai suojatusta oikeushyvästä

– teot, joissa on kyse ulkomaisen salakuljetetun tupakan haltuunotosta yhdessä sopimusvaltiossa ja saman tupakan tuonnista toiseen sopimusvaltioon ja sen hallussapidosta siellä ja joille on ominaista se, että syytetty, joka on ollut syytettynä molemmissa sopimusvaltioissa, aikoi alusta alkaen kuljettaa tupakan sen ensimmäisen haltuunoton jälkeen sen lopulliseen määränpäähän useiden sopimusvaltioiden kautta, ovat tekoja, jotka voivat kuulua kyseiseen 54 artiklaan sisältyvän saman teon käsitteen soveltamisalaan. Tätä koskeva lopullinen arviointi kuuluu toimivaltaisille kansallisille tuomioistuimille.

Toisen kysymyksen a kohta

38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä, että kun sopimusvaltion tuomioistuin on kyseisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti tuominnut syytetyn ehdolliseen vankeusrangaistukseen, onko yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetulla tavalla katsottava, että syytetty on "suorittanut rangaistuksensa" tai että hän "parhaillaan suorittaa sitä".

39 Ensinnäkin on palautettava mieleen, että yleissopimuksen 54 artiklan mukaista kieltoa syyttää henkilöä uudelleen samasta teosta sovelletaan vain sillä edellytyksellä, että tämä henkilö on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen tuomion saatuaan "suorittanut rangaistuksensa tai että hän parhaillaan suorittaa sitä taikka että sitä ei voida tuomion antaneen sopimuspuolen lain mukaan enää suorittaa" (jäljempänä suorittamisedellytys).

40 Toiseksi on korostettava, kuten julkisasiamies teki ratkaisuehdotuksensa 44 ja 45 kohdassa, että kansallisella tuomioistuimella oleva mahdollisuus määrätä rangaistus ehdollisena, jos lakisääteiset edellytykset täyttyvät, on tunnettu sopimusvaltioiden rikosoikeudellisissa järjestelmissä.

41 Kretzinger, huomautuksia tässä asiassa esittäneet hallitukset sekä Euroopan yhteisöjen komissio ovat samaa mieltä siitä, että henkilön, joka on tuomittu ehdolliseen vankeusrangaistukseen, on katsottava olleen syytteessä, todetun syylliseksi, tuomitun rangaistukseen ja saaneen kaikki kyseessä olevan oikeusjärjestelmän mukaiset seuraamukset.

42 Tämän osalta on todettava, että koska ehdollinen vankeusrangaistus on tuomitulle henkilölle määrätty rangaistus hänen lainvastaisesta toiminnastaan, se on yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitettu rangaistus. Kyseisestä rangaistuksesta on katsottava, että tuomion saanut henkilö "parhaillaan suorittaa sitä" heti tuomion tultua täytäntöönpanokelpoiseksi ja koeaikana. Kun koeaika on päättynyt, kyseisen rangaistuksen osalta on katsottava, että tuomion saanut henkilö on samassa määräyksessä tarkoitetulla tavalla "suorittanut rangaistuksensa".

43 Tällaista tulkintaa, jonka mukaan myös ehdollinen vankeusrangaistus täyttää suorittamisedellytyksen, tukee, kuten erityisesti Tšekin hallitus ja komissio ovat korostaneet, se, että olisi epäjohdonmukaista katsoa yhtäältä, että tosiasiallisesti kärsityssä vapaudenmenetyksessä on kyse yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetusta suorittamisesta, mutta todeta toisaalta, että ehdolliset rangaistukset, jotka tavallisesti määrätään vähäisemmistä rikoksista, eivät voi täyttää kyseiseen artiklaan sisältyvää suorittamisedellytystä, mikä siis mahdollistaisi uudet syytteet.

44 Näin ollen toisen kysymyksen a kohtaan on vastattava, että kun syytetty on tuomittu sopimusvaltion tuomioistuimessa kyseisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti ehdolliseen vankeusrangaistukseen, hän on yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetulla tavalla "suorittanut rangaistuksensa" tai "parhaillaan suorittaa sitä".

Toisen kysymyksen b kohta

45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä, onko sopimusvaltion tuomioistuimen määräämän rangaistuksen osalta katsottava, että syytetty on yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetulla tavalla "suorittanut rangaistuksensa" tai että hän "parhaillaan suorittaa sitä", kun hän on ollut lyhytaikaisesti

pidätettynä ja/tai tutkintavankeudessa ja kun tämä vapaudenmenetys on tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan vähennettävä myöhemmin täytäntöönpantavasta vankeusrangaistuksesta.

46 Tämän osalta on tutkittava, että jos yleissopimuksen 54 artiklassa määrätyt muut edellytykset täyttyvät, voiko pidätettynä olemisen ja/tai tutkintavankeuden kaltaisesta lyhytaikaisesta vapaudenmenetyksestä, joka on kärsitty ennen kuin ensimmäisessä sopimusvaltiossa annettu tuomio on saanut lainvoiman ja jonka kesto on vähennettävä lainvoimaisen rangaistuksen kestosta, seurata, että suorittamisedellytys täyttyy jo aikaisemmin, minkä takia uusia syytteitä ei enää voida nostaa toisessa sopimusvaltiossa.

47 Istunnossa Kretzinger väitti erityisesti, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa tuomion antanut sopimusvaltio ei ole huolehtinut ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanosta, vaikkei täytäntöönpanoon ole ollut oikeudellisia esteitä, suorittamisedellytystä ei yleisesti ole voitu enää soveltaa siitä lähtien, kun Schengenin säännöstöstä tehtiin osa yhteisön oikeutta.

48 Ne seitsemän hallitusta, jotka esittivät yhteisöjen tuomioistuimelle kirjallisia huomautuksia, sekä komissio sitä vastoin ovat katsoneet, että pidätettynä olemisen ja tutkintavankeuden ajanjaksoja ei pidä automaattisesti katsoa yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetuksi rangaistuksen suorittamiseksi.

49 Tästä on huomattava, että kyseisen artiklan sanamuodostakin jo ilmenee, ettei artiklaa voida soveltaa ennen kuin kyseessä oleva henkilö on saanut ”lainvoimaisen

tuomion". On todettava, että lainkäytössä sekä henkilön pidättäminen että hänen tutkintavankeutensa tapahtuvat ennen lainvoimaista tuomiota.

50 Tästä seuraa, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 59 kohdassa, että yleissopimuksen 54 artiklaa ei voida soveltaa tällaisiin vapaudenmenetyksen ajanjaksoihin, vaikka ne onkin kansallisen lainsäädännön mukaan otettava huomioon mahdollisen vankeusrangaistuksen myöhemmässä täytäntöönpanossa.

51 Tällaista tulkintaa tukee, kuten Saksan, Espanjan ja Itävallan hallitukset sekä komissio ovat todenneet, se, että tutkintavankeuden tarkoitus poikkeaa hyvin suuresti yleissopimuksen 54 artiklassa määrätyn suorittamisedellytyksen tarkoituksesta. Kun nimittäin ensiksi mainitun tarkoitus on pikemminkin ennalta ehkäisevä, jälkimmäisen tarkoituksena on estää, että ensimmäisessä sopimusvaltiossa lainvoimaisen tuomion saanutta henkilöä ei voitaisi enää syyttää samasta teosta ja että henkilön teko jäisi loppujen lopuksi rankaisematta silloin, kun ensimmäisen tuomion antanut valtio ei ole huolehtinut teosta seuraavan rangaistuksen täytäntöönpanosta.

52 Toisen kysymyksen b kohtaan on siis vastattava, että sopimusvaltion tuomioistuimen tuomitsemasta rangaistuksesta ei pidä katsoa, että syytetty on yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetulla tavalla "suorittanut rangaistuksensa" tai että hän "parhaillaan suorittaa sitä" silloin, kun hän on ollut lyhytaikaisesti pidätettynä ja/tai tutkintavankeudessa ja kun tämä vapaudenmenetys on tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan vähennettävä myöhemmin täytäntöönpantavasta vankeusrangaistuksesta.

Kolmas kysymys

53 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään, vaikuttavatko puitepäätöksen säännökset ja missä määrin yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän suorittamisen käsitteen tulkintaan.

54 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on täsmennettävä aluksi, että koska puitepäätös pantiin Saksassa täytäntöön 2.8.2006, eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on tullut uudelleen mahdolliseksi, eikä näin ollen voida suoralta kädeltä sulkea pois mahdollisuutta, että puitepäätöksen säännökset vaikuttavat pääasiaan.

55 Lisäksi puitepäätöksen 32 artiklasta ilmenee, että tätä päätöstä sovelletaan sellaisia tekoja koskeviin luovuttamispyyntöihin, jotka on tehty, kuten pääasiassa, ennen puitepäätöksen täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymistä eli ennen 1.1.2004 sillä edellytyksellä, että täytäntöönpanojäsenvaltio ei ole antanut lausumaa, jossa se ilmoittaa jatkavansa näiden pyyntöjen käsittelemistä ennen kyseistä päivää sovellettavan, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan järjestelmän mukaisesti. Saksan liittotasavalta ei ole antanut tällaista lausumaa.

Kolmannen kysymyksen a kohta

56 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä, onko sillä, että jäsenvaltio voi puitepäätöksen nojalla antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen lainsäädäntönsä mukaan lainvoimaisella tuomiolla rangaistukseen määrätyn henkilön pidättämiseksi ja tällaisen tuomion täytäntöönpanemiseksi, vaikutusta yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän suorittamisen käsitteen tulkintaan.

57 Kretzinger väitti istunnossa, että koska tuomion antaneella valtiolla on puitepäätöksen nojalla oikeudellinen mahdollisuus antaa eurooppalainen pidätysmääräys lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanemiseksi, tästä seuraa, että suorittamisedellytys on katsottava täyttyneeksi, minkä takia häntä ei voida enää syyttää Saksan toimivaltaisissa tuomioistuimissa.

58 Kirjallisia huomautuksia esittäneet seitsemän hallitusta sekä komissio sitä vastoin katsovat, että puitepäätös ei vaikuta mitenkään yleissopimuksen 54 artiklan tulkintaan, ja kiistävät, että pelkästään se, että tuomion antaneella valtiolla on mahdollisuus antaa eurooppalainen pidätysmääräys, voisi sellaisenaan riittää täyttämään suorittamisedellytyksen, jonka mukaan rangaistusten on oltava tosiasiallisesti suoritettu.

59 Tästä on todettava, että yleissopimuksen 54 artiklan sellainen tulkinta, jota Kretzinger vaatii, olisi vastoin tämän artiklan sanamuotoa, jossa sen lisäksi, että kyse on oltava samasta teosta annetusta lainvoimaisesta tuomiosta, vaaditaan nimenomaisesti, että myös suorittamisedellytys täyttyy.

60 Suorittamisedellytys ei jo lähtökohtaisestikaan voi täyttyä tilanteessa, jossa, kuten pääasiassa, mahdollinen eurooppalainen pidätysmääräys annetaan sen jälkeen, kun ensimmäisessä jäsenvaltiossa on annettu rangaistuksen määräämisen käsittävä tuomio, nimenomaan sellaisen vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon varmistamiseksi, jota ei ole vielä suoritettu yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

61 Tällainen toteamus saa vahvistuksen itse puitepäätöksestä, jonka 3 artiklan 2 kohdassa velvoitetaan täytäntöönpanojäsenvaltio kieltäytymään panemasta eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön silloin, kun täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen käytettävissä olevien tietojen mukaan jossain jäsenvaltiossa on annettu samasta teosta etsittyä henkilöä koskeva lopullinen tuomio ja kun, mikäli hänet on tuomittu rangaistukseen, suorittamisedellytys täyttyy.

62 Lisäksi on huomattava, että kuten Espanjan ja Itävallan hallitukset sekä komissio ovat todenneet, tällaista tulosta tukee se, että yleissopimuksen 54 artiklan tulkinta ei voi riippua puitepäätöksen säännöksistä aiheuttamatta oikeudellista epävarmuutta, joka seuraisi yhtäältä siitä, että kaikkia niitä jäsenvaltioita, joita puitepäätös sitoo, ei sido yleissopimus, jota lisäksi sovelletaan joihinkin kolmansiin valtioihin, ja toisaalta siitä, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisala on rajallinen, mistä ei ole kyse yleissopimuksen 54 artiklassa, joka pätee kaikkiin rikoksiin, joista tähän yleissopimukseen liittyneet valtiot ovat määränneet rangaistuksen.

63 Näin ollen se, että lainvoimainen vankeusrangaistus voidaan mahdollisesti panna täytäntöön tuomion antaneessa valtiossa toisen valtion luovutettua tuomion saaneen henkilön, ei voi vaikuttaa yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän suorittamisen käsitteen tulkintaan.

64 Kolmannen kysymyksen a kohtaan on siis vastattava, että se, että jäsenvaltio, jossa henkilö on tuomittu kansallisen lainsäädännön mukaan rangaistukseen lainvoimaisella tuomiolla, voi antaa puitepäätöksen nojalla eurooppalaisen pidätysmääräyksen tämän henkilön pidättämiseksi ja kyseisen tuomion täytäntöönpanemiseksi, ei voi vaikuttaa yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän suorittamisen käsitteen tulkintaan.

Kolmannen kysymyksen b kohta

65 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannen kysymyksensä b kohdassa, onko puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohdassa perustetussa järjestelmässä sillä, että täytäntöönpanojäsenvaltio ei ole automaattisesti velvollinen panemaan

vastaajan poissa ollessa annetun tuomion täytäntöönpanemiseksi annettua eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön, vaikutusta yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän suorittamisen käsitteen tulkintaan.

66 Tämän osalta on todettava, että kuten tämän tuomion 59–64 kohdasta ilmenee, jäsenvaltiolla oleva mahdollisuus antaa eurooppalainen pidätysmääräys ei vaikuta yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän suorittamisen käsitteen tulkintaan. Kuten Espanjan hallitus ja komissio ovat perustellusti todenneet, pääasiassa kuvatun kaltaisissa olosuhteissa se, että tuomio, johon vedotaan mahdollisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen tueksi, on annettu vastaajan poissa ollessa, ei ole omiaan kumoamaan kyseistä toteamusta.

67 Tästä seuraa, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole tarpeen tutkia, onko vastaajan poissa ollessa annettua tuomiota, jonka täytäntöönpanokelpoisuudelle voidaan puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohdan nojalla asettaa ehtoja, pidettävä ratkaisuna, jolla henkilö on saanut yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetun "lainvoimaisen tuomion".

68 Näin ollen kolmannen kysymyksen b kohtaan ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

69 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14.6.1985 Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen, joka allekirjoitettiin 19.6.1990 Schengenissä, 54 artiklaa on tulkittava siten, että**

   – **kyseisen artiklan soveltamisen kannalta merkityksellisenä kriteerinä on tapahtuneiden tekojen identtisyyttä koskeva kriteeri, jolla tarkoitetaan sitä, että kyse on joukosta toisiinsa erottamattomasti liittyviä tekoja, riippumatta näiden tekojen oikeudellisesta luonnehdinnasta tai suojatusta oikeushyvästä**

   – **teot, joissa on kyse ulkomaisen salakuljetetun tupakan haltuunotosta yhdessä sopimusvaltiossa ja saman tupakan tuonnista toiseen sopimusvaltioon ja sen hallussapidosta siellä ja joille on ominaista se, että syytetty, joka on ollut syytettynä molemmissa sopimusvaltioissa, aikoi alusta alkaen kuljettaa tupakan sen ensimmäisen haltuunoton jälkeen sen lopulliseen määränpäähän useiden sopimusvaltioiden kautta, ovat tekoja, jotka voivat kuulua kyseiseen 54 artiklaan sisältyvän saman teon käsitteen soveltamisalaan. Tätä koskeva lopullinen arviointi kuuluu toimivaltaisille kansallisille tuomioistuimille.**

2) **Kun syytetty on tuomittu sopimusvaltion tuomioistuimessa kyseisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti ehdolliseen vankeusrangaistuk-**

seen, hän on Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetulla tavalla "suorittanut rangaistuksensa" tai "parhaillaan suorittaa sitä".

3) **Sopimusvaltion tuomioistuimen tuomitsemasta rangaistuksesta ei pidä katsoa, että syytetty on Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 54 artiklassa tarkoitetulla tavalla "suorittanut rangaistuksensa" tai että hän "parhaillaan suorittaa sitä" silloin, kun hän on ollut lyhytaikaisesti pidätettynä ja/tai tutkintavankeudessa ja kun tämä vapaudenmenetys on tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan vähennettävä myöhemmin täytäntöönpantavasta vankeusrangaistuksesta.**

4) **Se, että jäsenvaltio, jossa henkilö on tuomittu kansallisen lainsäädännön mukaan rangaistukseen lainvoimaisella tuomiolla, voi antaa eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS nojalla eurooppalaisen pidätysmääräyksen tämän henkilön pidättämiseksi ja kyseisen tuomion täytäntöönpanemiseksi, ei voi vaikuttaa Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän suorittamisen käsitteen tulkintaan.**

Allekirjoitukset